

ІМПАКТ-ІНВЕСТУВАННЯ ЯК СУЧАСНА ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ МОБІЛІЗАЦІЇ КАПІТАЛУ

Дудка Т.В., Національний транспортний університет, Київ, Україна, tvdudka@meta.ua, orcid.org/0000-0001-7365-2403

Солоденко Ю.М., Національний транспортний університет, Київ, Україна, juliya.solodenko@gmail.com, orcid.org/0000-0002-2650-0655

Михайлюк А.М., Національний транспортний університет, Київ, Україна, alinamihajluk880@gmail.com, orcid.org/0009-0008-1635-0562

Дудко А.Ю., Національний транспортний університет, Київ, Україна, ad0980171842@gmail.com, orcid.org/0000-0002-4902-4471

Гайдай Г.Г., Національний транспортний університет, Київ, Україна, ania-gy@ukr.net, orcid.org/0000-0002-1731-9056

IMPACT INVESTING AS A MODERN FINANCIAL STRATEGY FOR CAPITAL MOBILIZATION

Dudka T.V., National Transport University, Kiev, Ukraine, tvdudka@meta.ua., orcid.org/0000-0001-7365-2403

Solodenko Y.M., National Transport University, Kyiv, Ukraine, juliya.solodenko@gmail.com, orcid.org/0000-0002-2650-0655

Mykhailiuk A. M., National Transport University, Kyiv, Ukraine, alinamihajluk880@gmail.com, orcid.org/0009-0008-1635-0562

Dudko A.Y., National Transport University, Kyiv, Ukraine, ad0980171842@gmail.com, orcid.org/0000-0002-4902-4471

Gaidai G. G., National Transport University, Kyiv, Ukraine, ania-gy@ukr.net, orcid.org/0000-0002-1731-9056

Постановка проблеми. У сучасному світі суб'єкти господарювання зацікавлені не лише у власній фінансовій вигоді але й у вирішенні соціальних та екологічних проблем, що свідчить про усвідомлення населення у необхідності збереження навколишнього середовища, покращення суспільного життя тощо.

В наслідок цього з'явилося імпаکت-інвестування, яке має на меті не тільки розвиток економіки, але й вирішення суспільних й екологічних проблем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням впливу імпаکت-інвестицій, їхньої мети та ролі для забезпечення стабільності та процвітання людства у майбутньому, ризикованістю даних вкладень займалися як зарубіжні, так і вітчизняні вчені. Зокрема, такі науковці, як Шаталова В. Є., Шуплат О. М., Ломачинська І. А., Тищенко В. В., Марухленко О.В., Залуцька Н. Ю., Мордвінова О. Г., Пархоменко Ю. М., Дороніна О. А., Бугай О. В. та ін.

Виклад основного матеріалу. Імпаکت-інвестування – це інвестиції в компанії, організації та фонди з наміром створити вимірюваний соціальний та/або екологічний вплив разом із фінансовою віддачею.

Імпаکت-інвестори традиційно роблять виклик думці про те, що розвиток має бути досягнутий та керуватися лише соціальною допомогою або благодійністю. Навпаки, ця теорія передбачає, що бізнес та інвестиції є важливими факторами для досягнення більш інклюзивного та сталого суспільства. Тому ціль імпаکت-інвесторів полягає у тому, щоб показати, що інвестиції можуть досягти позитивного (соціального або екологічного) впливу та фінансової прибутковості (або, як мінімум, повернення капіталу).

Слід також зазначити, що такий вид бізнесу не вважається класичним, хоча й заснований на принципах традиційного бізнес-менеджменту та інвестування, але й не вважається класичною благодійністю, оскільки інвестор, який надає ресурси, зберігає за собою право власності на них, і розраховує на отримання мінімально можливого фінансового доходу, або, як мінімум, на окупність проекту.

Імпакт-інвестиції не обмежуються певним класом чи сектором активів: вони включають, наприклад, фіксований дохід, венчурний капітал, приватні акції та соціальні або віддалені від впровадження облігації. Приватний капітал і приватний борг є найбільш поширеними продуктами, що приймаються, причому останні займають найбільшу частку в вартості. Імпакт-інвестори інвестують в інноваційні бізнеси та підприємства в таких секторах: стале сільське господарство, доступне житло, охорона здоров'я, енергетика, чисті технології та фінансові послуги для бідних.

Імпакт-інвестування має ряд як позитивних так і негативних факторів у своєму застосуванні.

Позитивні фактори:

- Виклики, пов'язані з імпакт-інвестуванням зумовлюють довготривалу думку про те, що ринкові інвестиції повинні зосереджуватися виключно на досягненні фінансової прибутковості.
- Вплив інвестицій може стимулювати додаткові потоки капіталу в економіку країн, що розвиваються, та стимулювати розвиток приватного сектору.
- Вплив інвестиційного ринку надає різноманітні та життєздатні можливості для інвесторів у просуванні соціальних та екологічних завдань за рахунок інвестицій, що також забезпечують фінансові прибутки.
- Імпакт-інвестиції можуть конкурувати з традиційними стратегіями активів, а часом навіть перевершувати їх.
- Поєднуючи різні форми капіталу з різними вимогами до їх повернення, соціальні виклики можуть вирішуватися більш масштабним способом, ніж цього можна досягти лише державним регулюванням.
- Вплив інвесторів надає нові способи більш ефективного розподілу державного та приватного капіталу. Це може сприяти співпраці державних і приватних суб'єктів.
- Імпакт-інвестиції можуть зміцнювати організації та підприємства соціального сектора, надаючи їм доступ до повного спектру варіантів фінансування, доступних для звичайного бізнесу.
- Імпакт-інвестиції стимулюють створення та зростання інноваційних підприємств, а отже, і розширювати економіку в цілому.

Негативні фактори:

- Імпакт-інвестування може призвести до збільшення операційних витрат у порівнянні з аналогічними інвестиціями в приватний капітал або венчурний капіталу.
- Основне визначення імпакт-інвестування все ще обговорюється. Хоча деякі організації виробляють схеми сертифікації впливу з незалежною перевіркою третьої сторони, і такі режими існують у деяких секторах (наприклад, органічні продукти харчування чи справедлива торгівля), досі не існує прийнятого стандарту чи визначення.
- Відсутність надійних досліджень та доказів фінансової діяльності. Достовірні дані щодо ризику та повернення можуть допомогти як існуючим, так і майбутнім інвесторам, щоб краще визначити стратегії, які найкращим чином відповідають їхнім бажаним соціальним, екологічним та фінансовим критеріям.

Імпакт-інвестиції стали широко поширені по всьому світу. За останній рік світовий імпакт-риннок зріс на 29%, і це лише початок. Спектр соціального інвестування постійно розширюється, а його застосування стає дедалі більш довгостроковим та глибоким. Всесвітня мережа імпакт-інвестування (GIIN) дає такі дані.

Аналізуючи прогноз та динаміку імпакт-інвестування можна зробити висновки про стійку тенденцію до зростання світового ринку імпакт-інвестицій за останні 7 років (див. рис.2). Загалом, упродовж 2016–2020 р. ринок зріс у 8,1 разів, у середньому щороку збільшуючись приблизно в 1,7 разів. Прогноз за методом екстраполяції трендів на найближчі 2 роки вказує на зростаючу динаміку обсягів здійснюваних імпакт-інвестицій у світі. Проте імпакт-інвестування поширене й розвивається нерівномірно. Так, за даними звіту GIIN Annual Impact Investor Survey 2020, найбільші обсяги імпакт-інвестицій, здійснених за 2020 рік, були спрямовані в США та Канаду (30%), Європу (15%), Латинську Америку та Кариби (12%), Субсахарську Африку (11%); інші регіони займали незначну частку: до них спрямували не більше 6% імпакт-інвестицій (рис. 3). Окрім цього, помітними є й такі тенденції, як збільшення частки інвестицій впливу в США та Канаду (на 10%: із 20% у 2018 р. до 30%), Океанію (на 2%: із 3% у 2018 р. до 5% у 2020 р.), її скорочення у Латинську Америку та Кариби (на 4%: із 16% у 2018 р. до 12% у 2020 р.), Східну Європу та Центральну Азію (на 4%: із 10% у 2018 р. до 6% у 2020 р.), Південно-Східну Азію (на 3%: із 6% у 2018 р. до 3% у 2020 р.), Середній Схід та Північну Африку (на 3%: із 5% у 2018 р. до 2% у 2020 р.) у 2018–2020 рр. Респонденти, які взяли участь у дослідженні, також зазначають, що планують збільшити обсяги інвестицій протягом наступних 5 років. Зокрема, 52% імпакт-інвесторів збільшать свої асигнування у Південно-Східну

Азію та Субсахарську Африку, 44% – у Південну Азію, 41% – у Латинську Америку та Кариби. Обсяги інвестицій в інші регіони, за результатами опитування, залишатимуться здебільшого на попередньому рівні [6, с. 31]. Таким чином, можна зробити висновок, що імпактінвестори зацікавлені у спрямуванні капіталу у ринки, що розвиваються.

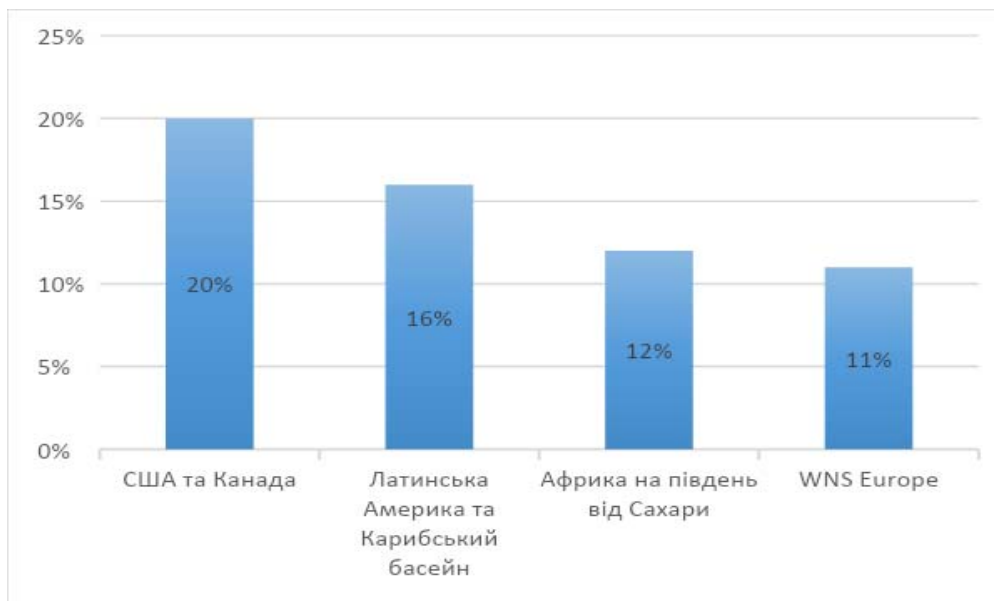

Рисунок 1 – Аналіз імпакт-інвестування за даними всесвітньої мережі GIIN
Figure 1 – Analysis of impact investing according to the global GIIN network

Рисунок 2 – Динаміка обсягів світового ринку імпакт-інвестування
Figure 2 – Volume dynamics of the global impact investing market

Аналіз досліджуваного питання свідчить, що в Україні існує соціальне підприємництво, проте відсутність узгодженої нормативно-правової бази виступає однією з головних перешкод його активізації. Визначено основні перешкоди розвитку імпакт-інвестування: недостатність джерел фінансування, відсутність методичної бази для комплексної оцінки ефективності даних проектів, що суттєво підвищує ступінь ризику, відсутність системної державної підтримки ринку імпакт-інвестування, тощо.

Запропоновано застосування імпакт-інвестування для забезпечення збалансованого відновлення економіки України та надано пропозиції щодо підвищення ефективності застосування даного підходу у розрізі учасників інвестиційного ринку: інституційних та індивідуальних інвесторів, урядових організацій, фінансових посередників, тощо, що має забезпечити синергійний ефект.

Зазначені пропозиції стосуються організаційних та методичних основ здійснення інвестиційної діяльності.

На національному рівні в Україні не здійснюється статистичне спостереження обсягів імпаکت-інвестування, і лише 31% організацій публікують на своїх офіційних веб-сайтах звіти про фінансові результати діяльності. Станом на 2021 р. в Україні діє приблизно 1000 соціальних підприємств, що на 82% більше, ніж 6 років тому. Таке зростання можна пояснити потребою вирішення соціально-економічної кризи, викликаній військовим станом в Україні, поява нових мало захищених категорій населення. Це зумовлює пошук нових шляхів їх підтримки, зокрема, через створення соціальних підприємств.

Висновки. Імпакт – це майбутнє для бізнесу, який бажає справді допомагати, а не імітувати допомогу. Проведене дослідження доводить, що імпакт-інвестування набуває дедалі більшої популярності як інвестиційний підхід, спрямований на отримання прибутку, позитивного соціального та/або екологічного ефекту. Лідерами за здійсненням інвестицій впливу залишаються США, Канада, Північна та Західна Європа. Водночас, зростає інтерес імпакт-інвесторів до Латинської Америки та Карибських островів. Першочерговими завданнями для української економіки в контексті розвитку імпакт-інвестування є його законодавче закріплення; звернення уваги громадськості до даного інвестиційного підходу як до можливого шляху подолання наявних соціальних та екологічних проблем, розвиток інфраструктури зазначеного ринку. Отже вважаємо, що імпакт-інвестування є новим підходом до інвестування, що має на меті запровадження позитивних суспільних змін та захист довкілля, а також забезпечення прибутків імпакт-інвестору. Здійснення таких інвестицій сприятиме вирішенню глобальних проблем людства, захисту інтересів майбутніх поколінь при задоволенні наявних потреб суспільства, що визначається концепцією сталого розвитку

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Єльнікова Ю. В. Відповідальне інвестування у контексті реалізації державної інвестиційної політики : докторська дисертація. Суми, 2021. 491 с.
2. Марухленко О. В. Impact investing як інструмент розвитку соціального потенціалу. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 8. С. 116–119. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.8.116>.
3. Ломачинська І. А. Концептуальні підходи до визначення сутності імпакт-інвестицій. Бізнесінформ. 2020. № 2. С. 16–22. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28020/1/16-22.pdf>.
4. Harji K., Jackson A. Accelerating Impact: Achievements, Challenges and What's Next in Building the Impact Investing Industry. 2012. 86 с. URL: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.26485.78565>.
5. World Economic Forum. Preface. Mainstream Impact Investing. URL: <https://reports.weforum.org/impact-investment/preface/>.
6. Global Impact Investing Network. Annual Impact Investor Survey 2020. URL: <https://thegiin.org/assets/GIIN%20Annual%20Impact%20Investor%20Survey%202020.pdf>.

REFERENCES

1. Yelnikova Yu. V. (2021). Vidpovidalne investuvannia u konteksti realizatsii derzhavnoi investytsiinoi polityky [Investing further in the context of the implementation of state-owned investment policy]. Sumy: Sumskyi derzhavnyi universytet, 491 p.
2. Lomachynska I. A. (2020). Kontseptualni pidkhody do vyznachennia sutnosti impakt-investytsii [Conceptual approach to the definition of the day-to-day impact-investment]. Biznesinform, no. (2), pp. 16–22. Available at: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/28020/1/16-22.pdf>
3. Harji K., Jackson A. Accelerating Impact: Achievements, Challenges and What's Next in Building the Impact Investing Industry. 2012. 86 с. URL: <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.26485.78565>.
4. World Economic Forum. Preface. Mainstream Impact Investing. URL: <https://reports.weforum.org/impact-investment/preface/>.
5. Maruhlenko O. (2019). Impact investing yak instrument rozvytku sotsialnoho potentsialu [Impact investing as a tool of social capacity development]. Investytsiyi: praktyka ta dosvid, no. (8), pp. 116–119. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.8.116>. Global Impact Investing Network. Annual Impact Investor Survey 2020. URL: <https://thegiin.org/assets/GIIN%20Annual%20Impact%20Investor%20Survey%202020.pdf>.

РЕФЕРАТ

Дудка Т.В. Імпакт-інвестування як сучасна фінансова стратегія мобілізації капіталу / Т.В. Дудка, Г.Г. Гайдай, Ю.М. Солоденко, А.Ю. Дудко, А.М. Михайлюк // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науковий журнал. – К.: НТУ, 2023. – Вип. 2 (56).

У статті досліджено сутність та особливості імпакт-інвестування, показано його позитивні та негативні фактори та можливі ризики в процесі інвестування.

Об'єкт дослідження – чинники які впливають на формування та використання імпакт-інвестування.

Мета дослідження – вивчення особливостей імпакт-інвестування для його майбутнього розвитку.

Метод дослідження – аналітичний.

У сучасних умовах суб'єкти господарювання зацікавлені не лише у власній фінансовій вигоді але й у вирішенні соціальних та екологічних проблем, що свідчить про усвідомлення населення у необхідності збереження навколишнього середовища, покращення суспільного життя тощо.

Імпакт-інвестування має на меті розвиток економіки і вирішення суспільних й екологічних проблем.

Імпакт-інвестування – це інвестиції в компанії, організації та фонди з наміром створити вимірюваний соціальний та/або екологічний вплив разом із фінансовою віддачею.

Проведене дослідження доводить, що імпакт-інвестування набуває дедалі більшої популярності як інвестиційний підхід, спрямований на отримання прибутку, позитивного соціального та/або екологічного ефекту. Лідерами за здійсненням інвестицій впливу залишаються США, Канада, Північна та Західна Європа. Водночас, зростає інтерес імпакт-інвесторів до Латинської Америки та Карибських островів.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ІМПАКТ-ІНВЕСТУВАННЯ, ФІНАНСОВИЙ ДОХІД, ВЕНЧУРНИЙ КАПІТАЛ, ІНОВАЦІЙНІ ПІДПРИЄМСТВА, ЛІКВІДНІСТЬ, СОЦІАЛЬНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА ФІНАНСОВІ КРИТЕРІЇ.

ABSTRACT

Dudka T.V., Gaidai G.G., Solodenko Y.M., Dudko A.Y., Mykhailiuk A.M. Impact investing as a modern financial strategy for capital mobilization. Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific journal. – Kyiv: National Transport University, 2023. – Issue 2 (56).

The article examines the essence and features of impact investing, shows its positive and negative factors and possible risks in the investment process.

The object of research is the factors that influence the formation and use of impact investing.

Purpose of the study – to study the features of impact investing for its future development.

The research method is analytical.

In modern conditions, business entities are interested not only in their own financial gain but also in solving social and environmental problems, which indicates the awareness of the population of the need to preserve the environment, improve public life, etc.

Impact investing is aimed at developing the economy and solving social and environmental problems.

Impact investing is investing in companies, organizations, and funds with the intention of creating a measurable social and/or environmental impact along with financial returns.

The study shows that impact investing is becoming increasingly popular as an investment approach aimed at generating profit, positive social and/or environmental impact. The United States, Canada, Northern and Western Europe remain the leaders in impact investing. At the same time, there is a growing interest of impact investors in Latin America and the Caribbean.

KEYWORDS: IMPACT INVESTING, FINANCIAL INCOME, VENTURE CAPITAL, INNOVATIVE ENTERPRISES, LIQUIDITY, SOCIAL, ENVIRONMENTAL AND FINANCIAL CRITERIA.

АВТОРИ:

Дудка Тамара Вікторівна, доцент Національний транспортний університет, кафедра економіки, e-mail: tvdudka@meta.ua, тел.+380673783603, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313, orcid.org/0000-0001-7365-2403

Гайдай Г. Г., Національний транспортний університет, старший викладач кафедри економіки, e-mail: Ania-gy@ukr.net, тел.+380683274543, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка 1., к. 313, orcid.org/0000-0002-1731-9056

Солоденко Ю.М., Національний транспортний університет, кафедра економіки, e-mail: juliya.solodenko@gmail.com, тел. +380934501949 Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313, orcid.org/0000-0002-2650-0655

Дудко А. Ю., Національний транспортний університет, кафедра економіки, e-mail: ad0980171842@gmail.com, тел. +380636465268, Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, к. 313, orcid.org/0000-0001-4902-4471

Михайлюк А. М., Національний транспортний університет, студентка, e-mail: alinamihajluk880@gmail.com., тел. +380971848120 Україна, 01010, м. Київ, вул. Омеляновича-Павленка, 1, orcid.org/0009-0008-1635-0562

AUTHOR:

Dudka Tamara Viktorivna, associate professor, National Transport University, Department of Economics, e-mail: Dudkatv255@gmail.com, phone: +380673783603, Ukraine, 01010, Kyiv, Omelyanovicha-Pavlenka Street, 1, building 313, orcid.org/0000-0001-7365-2403

Gaidai G. G., National transport University, Department of Economics, senior lecturer, e-mail: Ania-gy@ukr.net, +380683274543, Ukraine, 01010, Kyiv, Omelianov-Pavlenka str. 1, of. 313, orcid.org/0000-0002-1731-9056

Solodenko Y.M., National Transport University, Department of Economics, e-mail: juliya.solodenko@gmail.com, tel. +3800934501949 Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka street, building 313, orcid.org/0000-0002-2650-0655

Andriy Yuriyovych Dudko, National Transport University, Department of Economics, e-mail: ad0980171842@gmail.com, tel. +380636465268, Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka str., room 313, orcid.org/0000-0001-7197-8864

Mykhailiuk A. M., National Transport University, student, e-mail: alinamihajluk880@gmail.com., phone: +380971848120 Ukraine, 01010, Kyiv, 1 Omelyanovicha-Pavlenka street, orcid.org/0009-0008-1635-0562

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бондаренко Є.В., доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, професор кафедри «Економіка», Київ, Україна.

Гречан А.П., професор, доктор економічних наук, професор кафедри «Економіка» Національний транспортний університет, Київ, Україна.

REVIEWER:

E.V. Bondarenko, doctor of economics, professor, National Transport University, professor of the «Economics» department, Kyiv, Ukraine.

A.P. Grechan, professor, doctor of economic sciences, professor of the "Economics" department, National Transport University, Kyiv, Ukraine.